

§ 70 Kulturplan 2016-2019 för Boråsregionen- Sjuhärads kommunalförbund

Den delregionala kulturplanen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund ska fungera som ett vägledande styrdokument för kultursatsningarna i området 2016 – 2019. Syftet med kulturplanen är att fördjupa samarbetet mellan kommunerna i Sjuhärad för att skapa en långsiktigt hållbar utveckling av kulturen i området. Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds reviderade kulturplan förhåller sig till de regionala och delregionala styrdokumenterna och har tagits fram av Boråsregionens kulturnätverk där kommunernas kultur- och bibliotekschefer ingår. Utgångspunkt är den delregionala kulturplan som antogs av Direktionen hösten 2013.

Direktionen beslutar

att anta föreslagen Kulturplan 2016-2019 för Boråsregionen – Sjuhärads kommunalförbund

Vid protokollet

Lena Brännmar
Förbundsdirektör

Justerat av

Ulf Olsson Crister Persson
Ordförande

Justeringen tillkännagiven den 15 november 2016 enligt anslag

Rätt utdraget betygar: Lena Brännmar

Kulturplan för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund 2016-2019

REVIDERAD VERSION AV URSPRUNGLIG PLAN FÖR 2013-2015

Boråsregionen
Sjuhärads kommunalförbund

Kulturplan för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund 2016-2019

Innehåll

Inledning	2
Styrdokument	3
<ul style="list-style-type: none">• Västra Götaland 2020 Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014-2020• En mötesplats i världen Kulturstrategi för Västra Götaland 2012 -• Västra Götalands regionala kulturplan 2016-2019• Strategi för tillväxt och utveckling för Boråsregionen under perioden 2014-2020	
Överenskommelse mellan kommunalförbundet och regionen	4
Strategi för kulturutveckling	5
Målbilder för kulturutveckling i Boråsregionen 2018	6
<ul style="list-style-type: none">• Kreativt kluster för kultur• Kultur som horisontellt perspektiv• Skulpturregionen Sjuhärad• Vävcenter Sjuhärad• Biblioteket som demokratisk kulturarena	
Utvecklingsområden	9
<ul style="list-style-type: none">• Kulturarv och natur• Offentlig konst• Nya mötesplatser och gränsöverskridande samarbeten	
Uppföljning och utvärdering	9
Sammanfattning	10
<i>Bilaga 1 Utvärdering av kulturplan för Boråsregionen 2013-2015</i>	
<i>Bilaga 2 Kulturprojekt 2012-2016</i>	
<i>Bilaga 3 Kulturprojekt 2013-2015 uppföljning</i>	

Inledning

Den reviderade delregionala kulturplanen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund 2016-2019 har arbetas fram av Boråsregionens kulturnätverk under 2015. Den utgår från utvärderingen av den första kulturplanen för perioden 2013-2015 samt de målbilder för kulturutvecklingen i Sjuhärad som togs fram i samband med processen för den regionala kulturplanen samma år. Den reviderade planen förhåller sig till Västra Götalands regionala kulturplan 2016-2019, En mötesplats i världen – Västra Götalands kulturstrategi och den delregionala strategin Boråsregionens tillväxt- och utvecklingsstrategi 2014-2020. Boråsregionens kulturplan är styrande för projekt som söker medel från förbundet i samband med förstudier och utlysningar inom målfrågan ”Främja en aktiv och nyskapande kulturregion” och projekt som ligger i linje med den prioriteras.

Kulturutbudet i Sjuhärad kännetecknas av en stor bredd och mångfald. Boråsregionens kulturnätverk och förbundets processledare för kultursamordning vill i samverkan driva en långsiktigt hållbar utveckling av kulturlivet i Sjuhärad. För att effektivisera det delregionala kulturarbetet har gruppen valt ut 5 målbilder att kraftsamla kring. Vid sidan av dessa pågår en mångfacetterad kulturverksamhet. De fem målbilderna för kulturutveckling är utvalda för att avgränsa och skapa ett tydligt gemensamt strategiskt uppdrag kring utveckling av kultur och för att effektivisera samarbetet mellan kommunerna i Boråsregionen. Målbilderna är väl förankrade och har stor utvecklingspotential. De ska bidra till att profilera Sjuhärad som en plats för kulturell och konstnärlig utveckling, ett attraktivt och kreativt kulturområde där invånare och besökare är delaktiga och medskapare i utbudet.

Styrdokument

Västra Götaland 2020 Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014-2020

Västra Götaland 2020 sätter ramarna för arbetet med tillväxt och utveckling mellan år 2014 och 2020 och är huvudverktyget för att, i samverkan i Västra Götaland, genomföra den gemensamma visionen om Det goda livet. Strategin är vägvisaren för regionens utveckling och den har starka kopplingar till EU:s strategi för tillväxt Europa 2020. Målet är att invånarna i hela regionen ska ha bästa möjliga förutsättningar att utvecklas. Inom målområdet En region som syns och engagerar poängteras att ett samhälle som präglas av ett rikt kulturliv, möten, evenemang och nyskapande är attraktivt för både medborgare, besökare och investeringar.

En mötesplats i världen Kulturstrategi för Västra Götaland 2012 –

Västra Götalandsregionens kulturstrategi är det övergripande dokument som ska vägleda regionens kulturpolitik under resten av 2010-talet. Syftet är att ange de bärande fundamenten för regionens kulturpolitik. Västra Götalandsregionens kulturpolitik syftar till demokratisk öppenhet, konstnärlig kvalitet, social relevans, ekonomisk potential och regional profilering. Fem strategiska områden har valts ut för det fortsatta arbetet. Det är Vidga deltagandet, Utveckla kapaciteter, Gynna nyskapande, Nyttja tekniken och öka internationaliseringen.

Västra Götalands regionala kulturplan 2016-2019

Den regionala kulturplanen för Västra Götaland har tagits fram i enlighet med överenskommelsen med staten om Kultursamverkansmodellen, men omfattar all regional kulturutveckling. Planen är ett styrdokument för att genomföra såväl den nationella kulturpolitiken som Västra Götalandsregionens kulturpolitik. Kommunerna har det grundläggande offentliga ansvaret för det lokala kulturlivet och den regionala insatsen ska komplettera och stärka den kommunala kulturpolitiken. Fokus ligger på aktiviteter inte aktörer.

Strategi för tillväxt och utveckling för Boråsregionen under perioden 2014-2020

Varje kommunalförbund har arbetat fram delregionala genomförandeplaner och strategier utifrån den regionala utvecklingsstrategin VG2020. Direktionen för Boråsregionen Sjuhäradskommunalförbund har valt att prioritera nio mål i den regionala strategin. Det prioriterade målområdet som direkt berör kulturlivet är En region som syns och engagerar – Boråsregionen skall sticka ut för att skapa intresse och framtidsmöjligheter där målet är att främja en aktiv och nyskapande kulturregion.

Överenskommelse mellan kommunalförbundet och regionen

Överenskommelsen om samverkan och finansiering mellan Västra Götalandsregionen och Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund syftar till att formera genomförandet av strategin för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014-2020, VG2020. Strategin har tagits fram med utgångspunkt i det ansvar regering och riksdag gett regionen att samordna och driva det regionala utvecklingsarbetet.

Enligt överenskommelsen mellan kommunalförbundet och Västra Götalandsregionen avsätter Kulturnämnden medel för delfinansiering av en tjänst vars huvudsyfte är att stärka kommunernas/kulturchefernas arbete med befintliga kulturaktörer, utveckla befintliga och skapa nya nätverk och strukturer som länkar samman kommuner, kulturliv, näringsliv och civilsamhälle. Tjänsten ska även fungera som en länk mellan den lokala och regionala nivån för hela delregionen samt kontinuerligt samarbeta med Koncernstab kultur i olika utvecklingsfrågor. De projektmedel som avsätts till kulturprojekt ska stärka den delregionala kulturella infrastrukturen, ge ett delregionalt mervärde och stärka samverkan mellan kultur och övriga tillväxtområden.

Gatukonst av David Zinn. Fotograf Janne Petersson

Strategi för kulturutveckling

Den delregionala kulturplanen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund ska fungera som ett vägledande styrdokument för kultursatsningarna i området perioden 2016-2019. Det långsiktiga målet är att Sjuhärad ska verka som ett kreativt kluster för kulturarbetare, föreningar, företag, skolor, akademi och offentlig sektor i nära samverkan.

Parter

Boråsregionens kulturnätverk och Direktionen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund.

Vision

Sjuhärads kommuner fungerar och upplevs som ett kreativt kluster för kultur.

Syfte

Att fördjupa samarbetet mellan kommunerna i delregionen för att skapa en långsiktig hållbar utveckling av kulturen med fokus på att invånarna är medskapare i kulturutbudet – prosumenter.

Mål

- Kultur är ett horisontellt perspektiv som genomsyrar all kommunal verksamhet
- Invånarna i området är medskapare i kulturutbudet – prosumenter
- Sjuhärad profileras som ett kreativt kulturområde med brett och nyskapande utbud

Genrebild

Målbilder för kulturutveckling i Boråsregionen 2018

Kreativt kluster för kultur

Sjuhärads kommuner fungerar och upplevs som ett kreativt kluster för kultur.

Kulturlivet i Sjuhärad är ett levande nätverk för hela den kulturella processen i området. Nyskapande, konststartsutveckling, möten mellan konstarter, verkstäder, pedagogik och forum för konstnärliga ambitioner och vidareutbildningar för etablerade konstnärer samverkar på ett innovativt och konstruktivt sätt. Kulturlivet i Sjuhärad är ett ekosystem där helhet och delar samverkar. Medborgarna tar aktiv del i kulturlivet och är medskapare i kulturutbudet.

Sjuhärad profilerar sig som en plats för kulturell och konstnärlig utveckling. Offentlig, privat och ideell sektor driver den kulturella utvecklingen tillsammans. Kulturen har en stark ställning i lokalsamhället och bidrar till nyskapande och sysselsättning. Sjuhärad är ett område som symboliserar kulturell tillväxt genom internationella samarbeten, regional och nationell samverkan och Textile Fashion Center i Borås är en del av Sjuhärads dynamiska kulturliv. Det är en plats för kreativa möten mellan konstarter, akademi och mellan kultur och näringar. Ledord är konstnärlig kreativitet och produktinnovation. Samarbete sker med föreningen Creative Cluster för att stärka de kulturella kreativa näringarna i Sjuhärad.

Utvecklingsinsatser

- Verka för att synliggöra och stärka de kulturella kreativa näringarna i området
- Verka för en utveckling av befintliga och nya kultursystem
- Skapa en infrastruktur för spridning av konstnärliga uttryck
- Verka för ett regionalt arbete i syfte att utveckla de kulturella kreativa näringarna

Kultur som horisontellt perspektiv

Kultur är ett horisontellt perspektiv som genomsyrar all kommunal verksamhet.

Kulturen har status som ett horisontellt perspektiv i all kommunal verksamhet och planering, jämsides med jämställdhet, tillgänglighet, mångfald och internationalisering. Kulturen är närvarande i alla kommunala beredningar och en självklar del av samhällsplaneringen. Förvaltningarnas övergripande samhällsplanering bygger på dialog med medborgarna där kulturen bidrar till att lyfta fram och stärka mjuka värden och kreativa lösningar. Det kulturella perspektivet skrivs in redan i målbeskrivningen av nya projekt. Cultural Planning, en metod för förvaltningsövergripande samhällsplanering, som inkluderar medborgarna i dialogen, tillämpas i kommunerna i Sjuhärad. En annan aspekt av kultur som horisontellt perspektiv är kultur och hälsa. Forskning visar på att det finns samband mellan hälsa och utövande av kulturaktivitet och kreativt skapande.

Utvecklingsinsatser

- Främja satsningar som lyfter sambandet mellan kultur och hälsa
- Stimulera fler gränsöverskridande nätverk och projekt
- Skapa levande mötesplatser både fysiskt och virtuellt
- Verka för att flera Cultural Planning-projekt genomförs

Skulpturregionen Sjuhärad 2018

Boråsregionen har profilerat sig som en uppmärksammas mötesplats och arena för skulptur och offentlig konst av hög dignitet där det kreativa samtalet är närvarande i hela samhället.

Konst- och skulpturstaden Borås är nationellt känd för sitt konstmuseum med samtida konst och med den särskilda inriktningen på rörlig bild och för sina sedan 2008 regelbundet återkommande internationella skulpturbiennaler. De nationellt uppmärksammade donationerna av verk av internationellt ryktbara konstnärer och senast den vitt omtalade Street art-festivalen No Limit, som kommer att bli återkommande vartannat år har bidragit till internationell uppmärksamhet. Borås har en tydlig strategi för skulpturstadens utveckling.

Skulpturer i det offentliga rummet berikar staden och berör människorna som kommer i kontakt med dem. Mötena med konst kan vara helt tillfälliga eller högst planerade. Skulpturer i stadsrummet möter människor direkt på plats och mötet kan förstärkas påtagligt med kunniga guider, ambassadörer, faddrar och informationsinsatser av skilda slag.

Boråsregionen utvecklas att bli en del av denna skulpturprofilering. Skulpturbiennialerna 2016 och 2018 vidgas och får satelliter i Sjuhärad.

Utvecklingsinsatser

- Utveckla fler satellitkommuner till skulpturstaden Borås
- Verka för att Borås internationella Skulpturbiennial blir en del av regionaliseringen av internationella festivaler i Västra Götaland
- Främja ett utbyte av skulpturer mellan kommunerna i Sjuhärad
- Verka för fler internationella samarbeten

Vävcenter Sjuhärad

Vi väver oss samman i Sjuhärad under målbilden Vävcenter Sjuhärad, för att öka förståelsen och kunskapen för vävtekniker, såväl traditionella som nyskapande samt för att föra vävningen in i framtiden.

Sjuhärad är bärare av kulturhistoriska och textila trådar och är ett textilt profilområde med lång tradition och djupa kunskaper från textilindustri och textildesign samt textila näringar.

Fysiska-arenor för såväl lokalbefolkning som besökare är Rydals museum med textil kulturarvsmiljö, Textilmuseet i Borås, Textilhögskolan Borås och de textila företagen samt föreningsliv och privata vävare.

Vi väver samman besökstrådar och skapar målkartan för textilkonst, tradition, hantverk och skapar platsen för utbildning, kunskap och inspiration samt eget skapande. Sjuhärad är den självklara platsen för att väcka nyfikenhet och intresse för textil historia och blir ett inspirerande kunskapscentra för utbildning på bredden.

Boråsregionen är arenan för ett *Vävcenter* med ambitioner att bli ledande nationellt med globala utblickar och samarbeten.

Vi väver oss samman för att skapa ett centrum för aktivt lärande med vävteknik och textil slöjd och väver in kultur i förskola, skola och skapande skola-aktiviteter. Vidare kartläggs och synliggörs civilsamhällets brokiga vävtraditioner och nyskapande aktiviteter.

Ett nätverk växer fram kring framtida samarbeten mellan Mark och Borås med flera olika deltagare som Rydals museum, Textilmuseet Borås, Slöjd i Väst, Väv i Väst, Textilhögskolan, Ateljé Westragothia Tygriket i Mark, Förläggargårdar i Sjuhärad och med hemslöjdskonsulenterna.

Nätverket vill förstärka olika samarbetsformer kring besöksnäringen med syfte att nå ut lokalt och globalt och öka intresset för Sjuhärads textila kulturarv.

Utvecklingsinsatser

- Utveckla Vävcenter Sjuhärad med Textilmuseet, regionen och övriga textila aktörer i området
- Stödja projektet Internationellt Vävcenter Sjuhärad
- Stödja kulturturistiskt samarbete mellan Glasetts Hus, Rydals Museum, Torpa samt Textilmuseet

”Measure the Immeasurableness” av Rafael Schacter. Fotograf Janne Petersson

Biblioteket som demokratisk kulturarena

Genom att arbeta för en gränslös biblioteksverksamhet kan biblioteken i Boråsregionen erbjuda en likvärdig demokratisk kulturarena som bidrar till fri åsiktsbildning, främjar litteraturens ställning och intressen för kultur. Den regionala biblioteksverksamheten för folkbiblioteken kommer att fokusera på Lärande och utveckling, Läsa förstå och uppleva, Öppenhet och tillgänglighet samt digital delaktighet.

Utvecklingsinsatser

- Gemensamt möta de nya krav och behov som en förändrad befolkningsammansättning innebär genom att utnyttja gemensamma resurser och kompetens i ett interkulturellt arbetssätt. Detta kan genomföras i projektet Gränslösa bibliotek
- Vidareutveckla inspirationsmöten och konferenser som Bibliotopia – Framtidens bibliotek

Utvecklingsområden

Kulturarv och natur

Det textila arvet och industriarvet samt vårt äldsta natur- och kulturarv är den självklara tyngdpunkten för kulturarvet i Sjuhärad. Samverkan kring detta område bör utvecklas och fördjupas mellan kommun och region samt mellan näringsliv och konstarter. Det nutida kulturarvet bör också uppmärksammas. Att göra kulturarvet tillgängligt både fysiskt och virtuellt är ett utvecklingsområde för kultursamverkan. Kommunerna, föreningarna och museerna i Boråsregionen bör samarbeta med Västarvet och den digitala plattformen för regionens industriella kulturarv och samhällsutveckling – Prisma. Det är viktigt att stärka sambandet mellan natur- och kulturarv för att förstå samhällets utveckling och förändring. Det finns även en klar koppling mellan kulturarv och besöksnäring. Västsvenska Turistrådet arbetar för att utveckla attraktiva besöksmål med kulturprofil. I Sjuhärad finns flera unika sevärdheter som i samverkan kan profilera Sjuhärad som en destination för kulturupplevelser och aktiv semester.

Offentlig konst

Borås har profilerat sig som en skulpturstad och som ett centrum för offentlig konst av internationell dignitet. Skulpturtemat och den offentliga konsten har stor utvecklingspotential även för kommunerna i Sjuhärad med det naturliga centrat i Borås. Gatukonstfestivalen No Limit som bjuder in konstnärer från hela världen att delta i förvandlingen av det offentliga rummet har skapat ett gigantiskt utomhusgalleri i Borås och stärkt stadens konstprofil. Att utveckla kultursamverkan kring offentlig konst i Sjuhärad bidrar till regional utveckling.

Nya mötesplatser och gränsöverskridande samarbeten

Gränsöverskridande möten stimulerar kreativitet. I Sjuhärad kan vi tillsammans bidra till möten över konststartgränserna och mellan konstarterna. Det multikulturella samhället skapar nya kulturmiljöer där kulturella preferenser bryts mot varandra. Genom kultursamverkan kan vi stimulera integrationsprocesser och skapa nya mötesplatser. En annan förändring som utvecklingen av kulturen måste beakta är att gränserna mellan konstarterna och näringarna alltmer suddas ut. Det finns en stor bredd inom kulturområdet i Sjuhärad. Men utbudet av avancerade konstnärliga uttryck, spets, är sämre. De nyskapande och extrema konstnärliga uttrycken är viktiga att stimulera för konstnärlig och kulturell utveckling. Den digitala arenan är en högst relevant arena för nya möten och samtal. Internationell samverkan är ett annat gemensamt utvecklingsområde.

Uppföljning och utvärdering

Boråsregionens kulturnätverk ansvarar för att kulturplanen genomförs. Varje år tas en handlingsplan fram där årets gemensamma satsningar och projekt formuleras med konkreta insatser i linje med styrdokumentet. Kulturnätverket följer även upp de regionala utvecklingsinsatserna som berör delregionen i den regionala kulturplanen. I december varje år utvärderas utfallet av årets satsningar på nätverkets möte. I samband med kommunalförbundets årsredovisning summeras resultat av målen i kulturplanen. Genom systematisk uppföljning skapas bättre förutsättningar för analyser och utvärderingar. Det är viktigt att mäta måluppfyllelsen både kvantitativt och kvalitativt. En slutrapport skickas årligen till regionen i samband med att tillväxtmedel rekvireras.

Sammanfattning

Den delregionala kulturplanen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund ska fungera som ett vägledande styrdokument för kultursatsningarna i området 2016 – 2019.

Syftet med kulturplanen är att fördjupa samarbetet mellan kommunerna i Sjuhärad för att skapa en långsiktigt hållbar utveckling av kulturen i området där invånarna är medskapare i kulturutbudet – prosumenter.

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds reviderade kulturplan förhåller sig till de regionala och delregionala styrdokumentet och har tagits fram av Boråsregionens kulturnätverk där kommunernas kultur- och bibliotekschefer ingår.

Kulturplanen utgår från fem målbilder för kulturutvecklingen. Den första målbilden är *Kreativt kluster för kultur* där Sjuhärads kommuner fungerar och upplevs som ett kreativt kluster för kultur. Den andra är *Kultur som horisontellt perspektiv* där målet är att kultur ska genomsyra all kommunal verksamhet. *Skulpturregionen Sjuhärad* är den tredje målbilden. Boråsregionen ska profilera sig som en uppmärksammas mötesplats och arena för skulptur

och offentlig konst av hög dignitet där det kreativa samtalet genomsyrar hela samhället. Den fjärde målbilden – *Vävcenter Sjuhärad* – ska bidra till att öka förståelsen för och kunskapen om vävtekniker, såväl traditionella som nyskapande samt för att föra vävningen in i framtiden. Biblioteket som demokratisk kulturarena är den femte målbilden som folkbiblioteken i Sjuhärad vill utveckla gemensamt. Utvecklingsinsatser kopplas till respektive målbild.

I kulturplanen finns ett antal utvecklingsområden som kommunerna vill samverka kring. Kulturarv och natur med tyngdpunkt på det textila arvet och industrihistorien är ett område som bör utvecklas och fördjupas mellan kommunerna. Den offentliga konsten ett annat område med utvecklingspotential där Borås profilerat sig som en skulpturstad. Vidare ska kulturplanen bidra till att skapa nya mötesplatser och gränsöverskridande samarbeten.

Boråsregionens kulturnätverk ansvarar för att kulturplanen årligen genomförs och utvärderas och att kulturprojekt som finansieras med tillväxtmedel ligger i linje med planens vision, målbilder och utvecklingsområden.

Väggmålning i Ulricehamn av Shai Dahan. Foto Vicki KlaiberSvensson

Skulpturen Octopus av Ulf Rollof på besök i Ulricehamn. Foto Vicki KlaiberSvensson

Boråsregionens kulturnätverk utvärderade resultatet av arbetet med den gemensamma delregionala kulturplanen i augusti 2015. Kulturplanen har fungerat som ett tydligt och bra vägledande styrdokument för arbetet med kultursamverkan i Sjuhärad och den har gett kulturcheferna ett politiskt mandat att arbeta med kulturfrågorna över kommungränserna. Planen har även lett till ett mer strukturerat samarbete kring kulturfrågor i delregionen och har skapat samsyn kring prioriterade utvecklingsfrågor. Samarbetet mellan kommunerna har utvecklats och fördjupats och kulturplanen har bidragit till flera gemensamma kulturprojekt.

Syftet med kulturplanen är att fördjupa samarbetet mellan Sjuhärads kommuner för att skapa en långsiktig och hållbar utveckling av kulturen i området med tydligt fokus på prosumenten. Det har kunnat uppfyllas genom nätverksmöten och genom att medel beviljats till projekt som arbetar enligt syftet. En svaghet med planen är att den har varit svår att förankra lokalt. Det är få som känner till den utanför kulturnätverket och det har varit svårt att få gehör för målen i planen i de enskilda kommunerna.

Målet Kultur är ett horisontellt perspektiv som genomsyrar all kommunal verksamhet är ett mål som inte är uppfyllt utan måste ingå i den reviderade kulturplanen för att kunna genomföras. Om målet ska betraktas som uppfyllt fullt ut så ska kultur behandlas som ett genomgående perspektiv av alla kommunala förvaltningar på samma sätt som miljö, jämställdhet och tillgänglighet. Projektet *Konsten och Konstnärscentrum* har lyft frågan om kulturens roll i samhällsplaneringen med fokus på gemensam planering av det offentliga rummet. Vid projektets möten i kommunerna och i den workshop som arrangerades deltog tjänstemän från kommunernas tekniska förvaltningar och samhällsbyggnadsavdelningar tillsammans med kulturcheferna. Ett annat projekt som tagit fasta på målet är *Tillts projekt Horisont* som syftade till att skapa tvärssektoriella möten mellan konst/kultur och arbetsplatser inom offentlig sektor. *Horisont* har bidragit till att införliva kulturen via ett horisontellt perspektiv i Sjuhärad och främja en aktiv och nyskapande kulturregion.

I majoriteten av kulturprojekten har målet att *Invånarna i området är medskapare i kulturutbudet – prosumenter* – blivit uppfyllt. Delaktighet, eget skapande och interaktivitet har genomsyrat projekten under perioden. Att profilera Sjuhärad som ett kreativt kulturområde med ett brett och nyskapande utbud är ett mål som delvis har förverkligats. Det sker bland annat genom Borås satsningar på offentliga skulpturer och på festivalen *No Limit* med *Street Art*, verksamheten i *Uddebo* och *Kalvfestivalen* med projektet *Kalv* på resa med nyskapande samtidsmusik och dans. Dessa projekt bidrar till att *profilera Sjuhärad som kreativt och nyskapande* på både regional, nationell och internationell nivå. Ett nytt projekt pågår där kulturella kreativa näringar ska kartläggas för att synliggöra deras betydelse för den regionala utvecklingen. Men begreppet kreativt kluster är svårt att definiera och svårt att förmedla. Det finns ett rikt kulturutbud i området med en bred verksamhet i kommuner, föreningar och studieförbund men det behövs fler nyskapande professionella kultursatsningar som sticker ut, syns och engagerar.

Utvärderingen visar att kulturplanen till vissa delar har genomförts enligt målen men att det finns förbättringsområden. Dialogen med tekniska förvaltningar och miljö- och samhällsbyggnadsavdelningarna behöver utvecklas när det gäller planeringen av det offentliga rummet och målet kultur som ett horisontellt perspektiv. Utvecklingsområdet kulturarv behöver kompletteras med natur. Det finns tydliga samband mellan natur och kultur – kulturmiljöer och naturmiljöer överlappar varandra. I den regionala kulturplanen presenteras natur- och kulturarv som en enhet *”För förståelsen av vårt samhälle och kulturlandskapen är det nödvändigt att stärka begreppet natur- och kulturarv som en enhet”*. Kulturarvets betydelse för besöksnäringen bör också lyftas fram.

Den reviderade kulturplanen behöver stramas upp och förkortas i förhållande till den förra planen. Målen bör förtydligas för att de lättare ska kunna mätas och utvärderas och behöver samordnas med den regionala kulturplanen. Vidare ska de fyra målbilderna för kulturutvecklingen i Sjuhärad presenteras i den nya planen. Boråsregionens kulturplan har generellt sett fungerat bra och bidragit till att skapa en helhetssyn på kulturutvecklingen i Sjuhärad och fördjupat och utvecklat samarbetet mellan kommunerna. De kulturprojekt som beviljats medel och genomförts har bidragit till att målen i planen har uppfyllts.

Skulpturgruppen Kusinerna av Monika Gora på besök i Borås 2016.